

Slutrapport projekt 31-5863/08

”Djurvälfärd i specialiserad slaktnötsuppfödning”

Sammanfattning

Efter önskemål från näringen har ett projekt, finansierat av Statens Jordbruksverk, med syftet att testa ett välfärdsprogram på ungtjursuppfödning genomförts. I projektet har vi tagit fram och testat olika relevanta välfärdsindikatorer vid gårdsbedömning samt nyckeltal för övervakning via data. Resultaten från projektet skulle kunna ligga till grund för såväl rådgivning, certifiering som till exempel riskbaserad djurskyddskontroll, alla med syfte att uppnå en successivt bättre djurvälfärd i denna typ av nötköttsproduktion.

Baserat på erfarenhet och litteratur skapades tre protokoll; ett för djurobservationer, ett för registerdata samt ett för resurs- och skötselmått på gård. 28 gårdar med vallfodertjursuppfödning lokaliserat till södra halvan av Sverige valdes ut och besöktes av samma bedömare vid två olika tillfällen under 2009. Besättningarna valdes ut från Svenska Djurhälsovårdens kundregister som typiska vallfodertjursbesättningar, dessutom med krav på en viss storlek. Besättningarna skulle ha lämnat minst 100 djur till slakt varje år. De utvalda besättningarna visade sig i efterhand i snitt leverera ca 300 djur per år.

Totalt nyttjades fem olika bedömare, samtliga nöthälsoveterinärer vid Svenska Djurhälsovården. Sambedömningsövningar gjordes när projektets fältdel startade och när halva genomförts. Dessa övningar föll ganska väl ut. Tydligt blev det mest sambedömt för indikatorer vanligt förekommande och som gruppen av bedömare tidigare tränat i andra välfärdsprogram (gödselörorening, underhull och skador), och motsatt för indikatorer nya för projekt (svansskador och klövstatus). Sammanfattningsvis tyder det hela på att behovet av ständigt återkommande sambedömningsövningar är avgörande för kvaliteten på arbetet.

Registerdata är uppgifter hämtade ur existerande data främst CDB (Centrala Djurdatabasen) och BOSS (Slakteriernas slaktanmärkningsstatistik). Dessa uppgifter är relativt enkla att ta fram, men dess användbarhet gällande djurvälfärd kan ifrågasättas. Främst ger de en bra bild av besättningens infektionshistoria, således ett utmärkt underlag för rådgivning kring smittskydd och behandlingsstrategier. Riskerna med registerdata är att de missvisande kan tolkas som bristande djuromsorg då dödlighet och slaktanmärkningar gärna ökar till följd av infektionsutbrott. Likaså ger resurs och skötseluppgifter i form av sammanställning av behandlingsjournalen på gården en bra bild av infektionstryck och behandlingsstrategi, men återigen inte helt lätt att värdera ur djurvälfärdssynpunkt. Behandlingsstatistik måste handplockas från gårdens behandlingsjournal och är därför en betydligt svårare uppgift att få fram jämfört med registerdata från BOSS och CDB.

Välfärdsindikatorer i form av djurobservationer ger den mest nyanserade bilden av besättningens välfärdsstatus, men likt tidigare erfarenheter präglas dessa av att vara mer av en ögonblicksbild. Bäst upprepbarhet har indikatorer såsom gödselörorening, hull och olika typer av skador på hårrem. På vuxna tjurar är det också av intresse att lägga till indikatorerna hälsa och skador. Projektet har på grund av sitt begränsade antal och urval av besättningar inte gett en heltäckande bild av vad som kan räknas som normalvariation och/eller oacceptabla nivåer. Projektet har heller inte lyckats med att identifiera säkra samband mellan registerdata och djurobservationer. Således har vi ännu inga väl fungerande verktyg för att redan på distans få en rättvis bild av besättningens faktiska djurvälfärd. Att nå dit är dock inte helt osannolikt, men då behöver de mera robusta delarna av välfärdsdata provas i ett större antal

besättningar och i besättningar med olika stalltyper, kanske även olika uppfödningssystemer som mellankalvsuppfödning och uppfödning av avvanda dikalvar.

Projektrapporten sammanställdes av:

Ole Martin Hegrestad

Nöthälsöveterinär

Svenska Djurhälsövården AB